

УДК 334. 72:338.24

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ

А.М. КОЛОСОК

В статті розглянуто механізм соціального партнерства, визначено пріоритетні напрямки його вдосконалення на найближчу перспективу.

The bases for development of social and labor partnership in immediate prospects are offered in this clause. Their realization (introduction) will allow to construct the social state and to reach a democratic society.

Ключеві слова: соціальне партнерство, соціальний конфлікт, соціально-трудові відносини, механізм соціального партнерства, корпоративне управління, корпорація.

В основі ринкового регулювання економіки розвинутих країн лежить корпоративне управління власністю. В тій чи іншій мірі саме право власності використовується для прямого чи опосередкованого впливу на економіку країни в цілому. В Україні швидкими темпами зростає кількість створених ВАТ та інших господарюючих об'єктів, шляхом реструктуризації державних підприємств. Це суттєво змінило структуру власності, ускладнило управління підприємствами, дало поштовх для розробки нових механізмів та інструментів корпоративного управління, які раніше не використовувались. Формування принципів соціально-орієнтованого корпоративного управління і організаційно-економічного механізму його реалізації потребує розгляду управлінських процесів з позиції соціального партнерства.

Проблеми корпоративного управління та соціального партнерства розглядалися в працях В.В. Гончарова, М.І.Долішніго, А.С. Поважного, Д.П. Богині, Г.В.Задорожнього та інших авторитетних вчених.

Проте методологічна відпрацьованість і практичні аспекти застосування механізму соціального партнерства як важеля корпоративного управління в сучасних умовах не одержали свого остаточного визначення.

На думку Чаусовського А. М.: "Ринкова система - це безпристрасний механізм. Вона не має совісті, не пристосовується

© Колосок А.М. - аспірант Луцького державного технічного університету

до моральних норм, що визначають, що є погано і що є добре, вона допускає високий ступінь нерівності. Якщо цю систему надати самій собі, не коректуючи її рамками визначеної соціальної політики, то вона має тенденцію вироджуватися в систему, що діє в інтересах меншості суспільства (еліти) і проти його більшості" [1, 51]. Механізм соціального партнерства є одним із найбільш дієвих способів контролювати ринкові механізми, забезпечуючи рівномірний розподіл коштів між економічними агентами, враховуючи інтереси різних учасників корпоративних відносин. Настав момент необхідності глибокого і всебічного аналізу конфліктотворчої ролі держави в транзитивному суспільстві для того, щоб можна було розробити механізм управління конфліктами з метою їх розв'язання і недопущення посилення соціальної напруги, подальшого плину країни в напрямку корпоративного майбутнього. [2, 20]

Результативність соціального партнерства базується на взаємних зобов'язаннях сторони роботодавців і профспілок, досягнутих під час переговорів за регулярної участі влади, та добровільному виконанні цих зобов'язань [8, 2].

Механізм соціального партнерства в Україні сьогодні перебуває на початковому етапі становлення внаслідок, по-перше, недостатнього розвитку самого об'єкта ринку праці, де відсутній масовий попит на робочу силу, не створено розгалуженої інфраструктури, має місце зайва регламентація з боку держави, по-друге, недостатнього розвитку організацій працівників і роботодавців, а по-третє, традицій державного патерналізму, які довгі роки панували в сфері праці і соціально-трудових відносин. [3, 4].

В. Старосольський вважає, що формування соціально орієнтованої ринкової економіки, створення громадянського суспільства передбачає поступову ліквідацію монополії держави на регулювання соціально-трудових відносин, розширення застосування механізмів соціального партнерства на всіх рівнях управління [4, 4]. Притримуються цієї думки і на офіційному сайті Федерації Роботодавців України [6].

На думку Галини Короленко, щоб соціальне партнерство набуло нової вищої якості "передусім, треба подолати психологічний бар'єр у свідомості кожного з нас. Потрібно усвідомлено розуміти, що всі ми – рівні і заслуговуємо на однакову повагу [7, 13]."

Соціальне партнерство в країнах із розвинутою соціальною ринковою економікою розглядається як механізм, що сприяє управлінню певними інституціями соціальної сфери за допомогою активного представництва в них соціальних партнерів [5, 108].

Ми вбачаємо у соціальному партнерстві один із найважливіших механізмів становлення та розвитку відкритого суспільства, функціонування якого полягає у добровільній співпраці особистостей в межах суспільного правового поля.

Метою дослідження є розробка методологічних і методичних засад механізму соціального партнерства, його комплексного аналізу та визначення напрямів удосконалення як важливого важеля гармонізації корпоративного управління в Україні.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку соціального партнерства в умовах соціально-економічних перетворень.

Предметом дослідження є методологічні, методичні та прикладні проблеми формування і розвитку соціального партнерства.

Розглянемо схему соціального партнерства та механізм взаємодії його елементів (рис. 1). Для побудови партнерства необхідно як мінімум дві сторони, при цьому кожна з них буде відстоювати свої інтереси. Тому перш за все при побудові партнерських відносин треба виявити та врахувати ці інтереси. Це досить важкий і трудомісткий процес. Його необхідно пройти, відкрито заявивши про свої інтереси, і лиш після цього планувати співпрацю. В протилежному випадку партнерство буде не стійким, бо не відповідатиме істинним намірам сторін.

Наступний важливий компонент реалізації соціального партнерства – ресурси кожної сторони, що повинні забезпечити спільну співпрацю. Їх аналіз дозволяє зрозуміти наскільки реальна співпраця, розрахувати баланс вкладених кожною стороною ресурсів.

Після врахування інтересів усіх сторін і аналізу ресурсів необхідно спланувати спільну діяльність в рамках даного партнерства і перш за все сформулювати ціль та мету співпраці. Найбільш поширеною ціллю корпорації є отримання прибутку. Традиційно з цією метою раціоналізують систему управління та збільшують темпи росту компанії.

Можна виділити такі корпоративні цілі управління:

- розвиток корпоративних характеристик (удосконалення структури управління, підвищення гнучкості, реорганізація, реструктуризація);
- ліквідація протиріч (рівність усіх працівників, однакова можливість кар'єрного росту),
- соціальний розвиток корпорації (соціальні заходи, направлені на нематеріальну мотивацію, пропаганда прямої залежності між інтересами працівника і корпорації);
- зниження затрат (інноваційна діяльність, підвищення кваліфікації робітників);
- розвиток зовнішніх господарських зв'язків (розвиток каналів розподілу, вертикальна інтеграція).

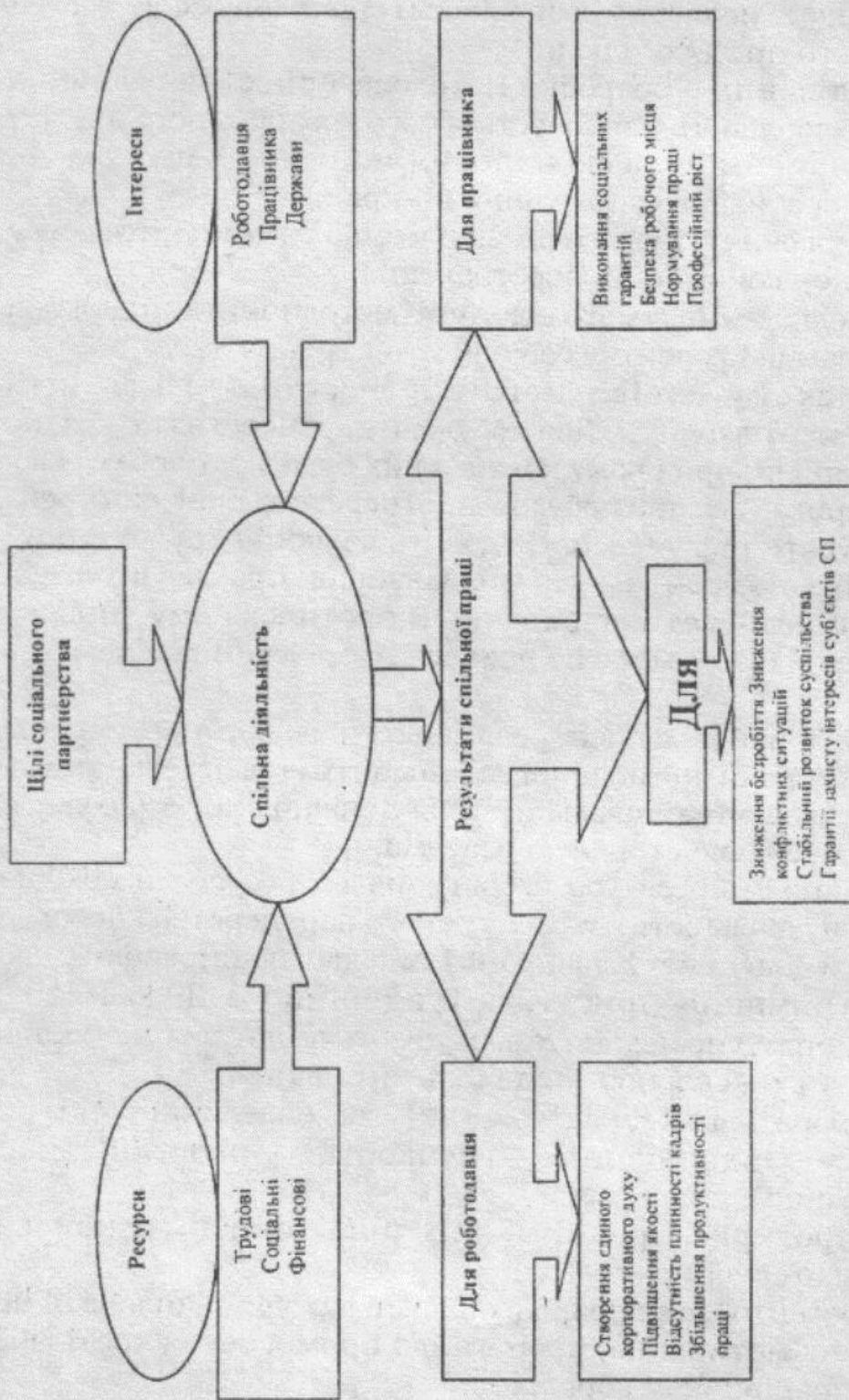

Рис. 1. Основні складові соціального партнерства

Дуже важливо продумати результати спільної діяльності, які отримає кожна із сторін, а також перевірити наскільки очікувані результати відповідатимуть інтересам сторін.

На вході в систему соціального партнерства сторони вносять трудові, соціальні та фінансові ресурси. Результатом спільної діяльності для держави буде: зниження безробіття, конфліктних ситуацій, стабілізація розвитку суспільства; для працівника: виконання соціальних гарантій, безпека робочого місця, нормування праці, професійний ріст; для роботодавця: створення єдиного корпоративного духу, підвищення якості продукції, зменшення плинності кадрів, збільшення продуктивності праці.

На регіональному рівні для ефективного функціонування механізму соціального партнерства необхідно:

- кардинально підвищити рівень роз'яснювальної роботи серед соціальних партнерів стосовно можливостей і напрямів їх спільної діяльності у вирішенні соціально-трудова проблем;
- перенести акцент цієї роботи на базовий рівень - на підприємства, в установи, організації;
- забезпечити безумовне укладання і виконання колективних договорів, як основи взаємовідносин між роботодавцями і найманими працівниками;
- підвищити рівень впливу соціальних партнерів на процеси погашення заборгованої заробітної плати, підвищення рівня зайнятості населення, якості робочої сили тощо;
- налагодити системну роботу по запобіганню соціально-трудова конфліктів і забезпеченню проведення примирних процедур у дострайковий період;
- підвищити якість укладання та виконання регіональних і галузевих угод.

Гармонічне поєднання загальнодержавних і регіональних заходів щодо удосконалення механізмів системи соціального партнерства дозволить підняти рівень вирішення трудових проблем, значно поліпшить взаємовідносини соціальних партнерів і буде сприяти прискоренню розвитку як держави в цілому, так і її регіонів.

Бібліографія

1. **Соціальне партнерство та його роль в становленні ринкової економіки в Україні: Зб. наук. пр./** Харківський ін-т. бізнесу і менеджменту/ Г.В. Задорожний (відп. ред.). - Х.: ХІБМ, 2000. - 222 с.
2. Задорожний Г.В., Коврига О.В., Смолівик В.В. **Соціальне партнерство - реальний шлях до відкритого суспільства** - Х.: ХІЦМ, 2000. - 192 с.

3. **Соціальне партнерство на ринку праці України** / Ю.Н. Маршавін (керівник авторського колективу), С.В. Бакуменко, В.М. Данюк, О.С. Зінченко, А.М. Колот, Н.В. Мартиненко: Навчальний посібник. – К. 1998. – 152 с.
4. **Соціальне партнерство** / Програма Тасіс Демократія; Центр соціальних досліджень ім. В. Старосольського. – К., 1998. – 151 с.
5. М.О. Скоромнюк, Ю.П. Лебидинський **Соціальне партнерство в Україні**. Навч. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 200 с.
6. <http://uspp.org.ua/fru> "Федерація роботодавців України сприятиме удосконаленню діяльності Національної ради соціального партнерства"
7. Короленко Г. **Наша основна мета – соціальне партнерство** // Соціальне партнерство. – 2005. - № 9. – С.12 – 14.
8. Хмільовський В. **Статист соціального партнерства** // Роботодавець. – 2004. - №10. – С. 2 – 3.

УДК 332

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

О.В. КРАВЦІВ

У роботі здійснено аналіз сучасного стану національного ринку туристичних послуг. Запропоновано основні напрями підвищення ефективності розвитку туризму в Україні.

The analysis of modern national market condition of tourist services is carried out in work. Basic directions of increase of efficiency of development of tourism are offered in Ukraine.

Ключові слова: ринок туристичних послуг, розвиток туризму, туристична діяльність.

В останні десятиріччя туризм у світі став одним із вагомих економічних факторів, а його обслуговування перетворилось в організовану галузь економіки багатьох країн. Туризм сьогодні є невід'ємним компонентом економічного потенціалу та сприяє позитивним змінам у соціально-економічному житті.

© Кравців О.В. - магістр кафедри менеджменту та міжнародного підприємництва НУ "Львівська політехніка"